

PERMANENTNÁ FORMÁCIA ABSOLVENTOV TEOLOGICKÝCH FAKÚLT

doc. ThDr. Marcel Mojzeš, PhD.

TÉMA V: LITURGIA A MISIA

ÚVOD

Skúsenosť stretnutia so živým Kristom pri vysvetľovaní Božieho slova a pri lámaní chleba nemohla nechať emauzských učeníkov ľahostajnými. „Ešte v tú hodinu vstali a vrátili sa do Jeruzalema“ (Lk 24, 33), aby svedčili ostatným apoštolom o stretnutí so vzkrieseným Kristom, kedy im „horeli srdcia“. Podobne aj naše liturgické slávenia nemajú svoj cieľ sami v sebe, len aby sme povedali ako apoštol Peter na hore Tábor: „Pane, dobre je nám tu“ (Mt 17, 4). Byzantská liturgia nás pozýva ohlasovať túto skúsenosť aj iným: „V pokoji sa rozíďme.“ Ľud odpovedá: „V mene Pánovom.“. Podobne aj záver latinskej svätej omše „ite, missa est“ neznamená, že omša sa už skončila, ako podotýka profesor A. Akimjak. Pápež Benedikt XVI. vo svojej posynodálnej apoštolskej exhortácii *Sacramentum caritatis* (2010) hovorí, že „v tomto pozdrave máme možnosť zachytiť vzťah medzi slávenou omšou a kresťanským poslaním vo svete. V dávnej minulosti 'missa' znamenala jednoducho 'prepustenie'. Avšak v kresťanskom používaní nachádzal tento výraz čoraz hlbší význam. Výraz 'dimissio' sa v skutočnosti premenil na 'missio'. Tento pozdrav vyjadruje synteticky misijnú povahu Cirkvi.“

Emauzskí učeníci svedčia o stretnutí so živým Kristom

Skúsenosť učeníkov so vzkrieseným Ježišom Kristom bola pre nich tak silná, že „ešte v tú hodinu vstali (gr. *anastantes*) a vrátili sa do Jeruzalema“ (Lk 24, 33). Toto stretnutie so živým Kristom spôsobí obrátenie nielen ich cesty, ale celého ich života. Oni sami, skrze stretnutie s Kristom majú účasť na jeho živote a zmŕtvychvstaní. Evanjelista Lukáš zrejme zámerne použil sloveso *anistemi*, od ktorého je odvodené aj slovo *anastasis* – vzkriesenie. Teda doslova by sa dalo povedať, že učeníci sa vydali na cestu do Jeruzalema už ako „vzkriesení“ (gr. *anastantes*), ktorí spolu s Kristom vstali z mŕtvych. Ako sa spieva v byzantskom kánone Paschy, ktorého autorom je sv. Ján Damaský: „Včera som bol pochovaný s tebou, Kriste, dnes s tebou vstávam z mŕtvych.“ Do Jeruzalema prišli učeníci zrejme už za tmy, v noci, lebo cesta z Emauz mohla trvať dve – tri hodiny. Boli však plní vnútorného svetla a radosti zo stretnutia so vzkrieseným Pánom. O čo väčšia bola ich radosť, keď tam „našli zhromaždených Jedenástich a iných s nimi a tí im povedali: 'Pán naozaj vstal z mŕtvych a zjavil sa Šimónovi.' Aj oni porozprávali, čo sa im stalo cestou a ako ho spoznali pri lámaní chleba.“ (Lk 24, 33 – 35). Vydávanie svedectva o stretnutí so živým Kristom sa zrazu premení na stretnutie s Ním samým: „Kým o tom hovorili, on sám zastal uprostred nich a povedal im: 'Pokoj vám.'“ (Lk 24, 36). Aký úžasný príklad toho, že liturgické *anamnesis* znamená vlastne sprítomnenie. Sám Kristus sa zjaví, sprítomní apoštolom, keď sa o ňom vydáva svedectvo. Ved' predsa On sám povedal: „Kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi.“ (Mt 18, 20)

Autenticky slávená liturgia vedie k misii

Liturgia, podobne ako synodalita nie je samoúčelná, ale je zameraná na misiu, ktorú Kristus zveril vo Svätom Duchu Cirkvi. V stále aktuálnej apoštolskej exhortácii *Evangelii nuntiandi* o ohlasovaní evanjelia v dnešnom svete (1975) svätý pápež Pavol VI. napísal: „Úloha ohlasovať evanjelium je milosť a vlastné povolanie Cirkvi a vyjadruje jej pravú povahu. Cirkev je tu pre hlásanie evanjelia, t.j. aby zvestovala a učila slovo Božie, aby k nám cez ňu prišiel dar milosti, aby sa hriešnici zmierili s Bohom a aby neustále obnovovala Kristovu obeť vo svätej omši, ktorá je pamiatkou jeho smrti a slávneho vzkriesenia.“ Záverečný dokument Synody o synodalite (2024) k tomu dodáva, že tým, že sa Cirkev „približuje všetkým bez rozdielu a že všetky miestne cirkvi a celá Cirkev hlásajú a učia, krstia, slávia Eucharistiu a sviatosť zmierenia, konkrétne odpovedajú na Pánov príkaz hlásať evanjelium všetkým národom (porov. Mt 28, 19 – 20; Mk 16, 15 – 16). Tým, že synodalita zhodnocuje všetky charizmy a služby, umožňuje Božiemu ľudu hlásať a vydávať svedectvo o evanjeliu ženám a mužom na každom mieste a v každom čase, čím sa Cirkev stáva 'viditeľnou sviatosťou' bratstva a jednoty v Kristovi, ktorú chce Boh. Synodalita a misia sú úzko prepojené: misia osvecuje synodalitu a synodalita vedie k misii.“ Podobne by sme mohli povedať, že misia osvecuje liturgiu a liturgia vedie k misii. Ved' to nie kňaz, ale sám Kristus ústami kňaza povzbudzuje: „V pokoji sa rozíďme.“

Obsahom misie Cirkvi je živý Kristus

Apoštol Pavol, nazývaný aj apoštol národov, vo svojom I. liste Korint'anom hovorí: „ohlasujeme ukrižovaného Krista, pre Židov pohoršenie, pre pohanov bláznovstvo, ale pre povolaných, tak Židov ako Grékov, Krista – Božiu moc a Božiu múdrosť.“ (I Kor 1, 23 – 24). „Ale ak nebol Kristus vzkriesený, potom je márne naše hlásanie a márna je aj vaša viera.“ (I Kor 15, 14). Kristus je Božia múdrosť – *Haghia Sophia*, ktorej je zasvätený aj veľkolepý chrám, ktorý dal v Konštantinopole (dnešnom Istanbule) postaviť byzantský cisár Justinián v 6. storočí (dnes je to mešita). Božej múdrosti sú zasvätené aj prvé slovanské kresťanské chrámy – v Kyjeve, či v Novgorode. Sám Kristus je tým, kto po svojom slávnom vzkriesení posielal apoštolov na túto misiu: „Ako mňa poslal živý Otec a ja žijem z Otca, aj ten, čo mňa je, bude žiť zo mňa.“ (Jn 6, 57) „Ako mňa poslal Otec, aj ja posielam vás.“ Keď to povedal, dýchol na nich a hovoril im: „Prijmite Ducha Svätého. Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu ich zadržíte, budú zadržané.“ (Jn 20, 21 – 23). „Chod'te teda, učte všetky národy a krstíte ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta.“ (Mt 28, 19 – 20).

ZÁVER

Skúsenosť stretnutia so vzkrieseným Kristom bola pre emauzských učeníkov taká silná, že sa neváhali v noci vydat' na cestu do Jeruzalema, aby tú radostnú zvesť ohlásili ostatným apoštolom. Ako o tom hovorili, sám Kristus zastal uprostred nich a povedal im: „Pokoj vám.“ (Lk 24, 36). Ohlasovanie živého Krista sprítomňuje jeho samého ako toho, kto prináša pokoj. Pokoj, ktorý spolu s radosťou a vďačnosťou pramenia z odpustenia hriechov a z daru večného života v Kristovi. Sám Kristus posielal apoštolov i každého účastníka autentického stretnutia s Ním ako živým a životodarným v liturgii, aby tento jeho pokoj, ktorý prevyšuje každú chápanosť (Flp 4, 7) a ktorým je On sám (Ef 2, 14), ohlasovali všetkým tým, ktorí to potrebujú.

LITERATÚRA:

BENEDIKT XVI.: Posynodálna apoštolská exhortácia *Sacramentum caritatis* (2010).

PAVOL VI.: Apoštolská exhortácia *Evangelii nuntiandi* o ohlasovaní evanjelia v dnešnom svete (1975).

Svätá božská liturgia nášho otca svätého Jána Zlatoústeho. Prešov : Spolok biskupa Petra Pavla Gojdiča, 1998.

Sväté písmo. Rím : Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda, 1995.

Za synodálnu Cirkev: spoločenstvo, spoluúčasť, misia Záverečný dokument, 26. októbra 2024. In: https://www.synoda.sk/downloads/ZAVERECHNY_DOKUMENT_2024_Def.pdf (15. 4. 2025).
